

**OMMAVIY TARTIBSIZLIK UCHUN JAVOBGARLIKNI
TAKOMILLASHTIRISH: 2025-YILGI O'ZBEKISTON
QONUNCHILIGIGA TAHLIL**

Bekchanov Jumanazar Adamovich

*Abu Rayhon Beruniy nomidagi Urganch davlat universiteti, ijtimoiy-iqtisodiy
fanlar fakulteti, huquq kafedrası o'qituvchisi*
bekchanovjumanazar@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur maqolada O'zbekiston Respublikasi jinoyat qonunchiligida ommaviy tartibsizliklar uchun javobgarlikni belgilovchi normativ-huquqiy me'yorlar tahlil qilinadi. 2025-yilda amalga oshirilgan qonuniy islohotlar, shu jumladan Jinoyat kodeksining tegishli moddalari va yangi qonunlar asosida, ommaviy tartibsizliklar uchun javobgarlikni kuchaytirish va takomillashtirishga qaratilgan o'zgarishlar o'rganiladi. Maqolada ushbu o'zgarishlarning huquqiy va ijtimoiy ta'siri, shuningdek, sud amaliyotida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqiladi.

I. Kirish

Ommaviy tartibsizliklar - bu davlatning konstitutsiyaviy tuzumiga, fuqarolarning huquqlari va erkinliklariga, shuningdek, jamiyatning osoyishtaligiga tahdid soluvchi jinoyatlar hisoblanadi. O'zbekiston Respublikasida ommaviy tartibsizliklarga qarshi kurashishning huquqiy asoslari mustahkamlanib, 2025-yilda amalga oshirilgan qonuniy islohotlar orqali bu sohada yangi yondashuvlar joriy etildi.

II. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksida ommaviy tartibsizliklar uchun javobgarlik

2025-yil 27-martda qabul qilingan O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksining 244-moddasiga kiritilgan o'zgartirishlar bilan ommaviy tartibsizliklarni sodir etish maqsadida o'quvdan o'tganlik va ushbu faoliyatni moliyalashtirganlik uchun jinoiy javobgarlik belgilandi. Ushbu modda bo'yicha jazolar quyidagicha belgilandi:

- BHMning 300 baravaridan 600 baravarigacha miqdorda jarima;
- 3 yilgacha axloq tuzatish ishlari;
- 5 yildan 7 yilgacha ozodlikdan mahrum qilish.

Shuningdek, agar shaxs o'quvdan o'tganligi haqida hokimiyat organlariga ixtiyoriy ravishda xabar bersa va jinoyatni fosh etishga yoki tashkilotchilarni aniqlashga faol ko'maklashsa, u jinoiy javobgarlikdan ozod qilinishi mumkin.

III. Ommaviy tartibsizliklarga qarshi kurashishda sud amaliyoti

Sud amaliyotida ommaviy tartibsizliklar bilan bog'liq ishlar ko'rib chiqilayotganda, yangi kiritilgan o'zgartirishlar asosida sudlar tomonidan quyidagi omillar hisobga olinadi:

- Jinoyatning sodir etilishiga tayyorgarlik darajasi;

- Shaxsning o'quvdan o'tganligi va bu jarayondagi faoliyati;
- Jinoyatni sodir etishdagi motiv va maqsad;
- Jinoyatni sodir etishdagi qatnashganlik darajasi.

Sudlar tomonidan ushbu omillarni hisobga olgan holda, adolatli va asosli qarorlar qabul qilinadi.

IV. Ommaviy tartibsizliklar uchun javobgarlikni takomillashtirish yo'llari

Ommaviy tartibsizliklarga qarshi kurashishda quyidagi takliflar ilgari suriladi:

- Jinoyat kodeksining 244-moddasiga kiritilgan o'zgartirishlarni amalga oshirishda amaliy ko'nikmalarni oshirish uchun maxsus treninglar tashkil etish;
- Sud amaliyotida yangi kiritilgan o'zgartirishlarni to'liq va samarali qo'llash uchun sudyalarni o'qitish va ularning malakasini oshirish;
- Ommaviy tartibsizliklarni oldini olish va ularning oqibatlarini kamaytirish uchun ijtimoiy targ'ibot ishlarini kuchaytirish.

V. Xulosa

O'zbekiston Respublikasida ommaviy tartibsizliklarga qarshi kurashish sohasidagi qonuniy islohotlar ijtimoiy osoyishtalikni ta'minlash va davlatning konstitutsiyaviy tuzumini mustahkamlashga qaratilgan muhim qadamdir. 2025-yilda amalga oshirilgan o'zgartirishlar orqali jinoyat qonunchiligida yangi yondashuvlar joriy etilib, sud amaliyotida adolatli va asosli qarorlarning qabul qilinishi ta'minlanmoqda. Ushbu islohotlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun barcha huquqiy va ijtimoiy institutlarning hamkorligi zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat kodeksi (2025-yilgi tahrir). – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi, 2025.
2. O'zbekiston Respublikasining 2025-yil 27-martda qabul qilingan qonuni bilan Jinoyat kodeksining 244-moddasiga kiritilgan o'zgartirishlar. – Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi, 2025.
3. Anhor.uz. Ommaviy tartibsizliklar sodir etish maqsadida o'quvdan o'tganlik uchun javobgarlik belgilandi. – 2025-yil 27-mart. URL: [<https://anhor.uz/uzl/news/ommaviy-tartibsizliklar-sodir-etish/>](<https://anhor.uz/uzl>